

Enquête

**Hoe kijken de Professionals van de
Verpleegkundige Zorg in België naar
Artificiële Intelligentie?**

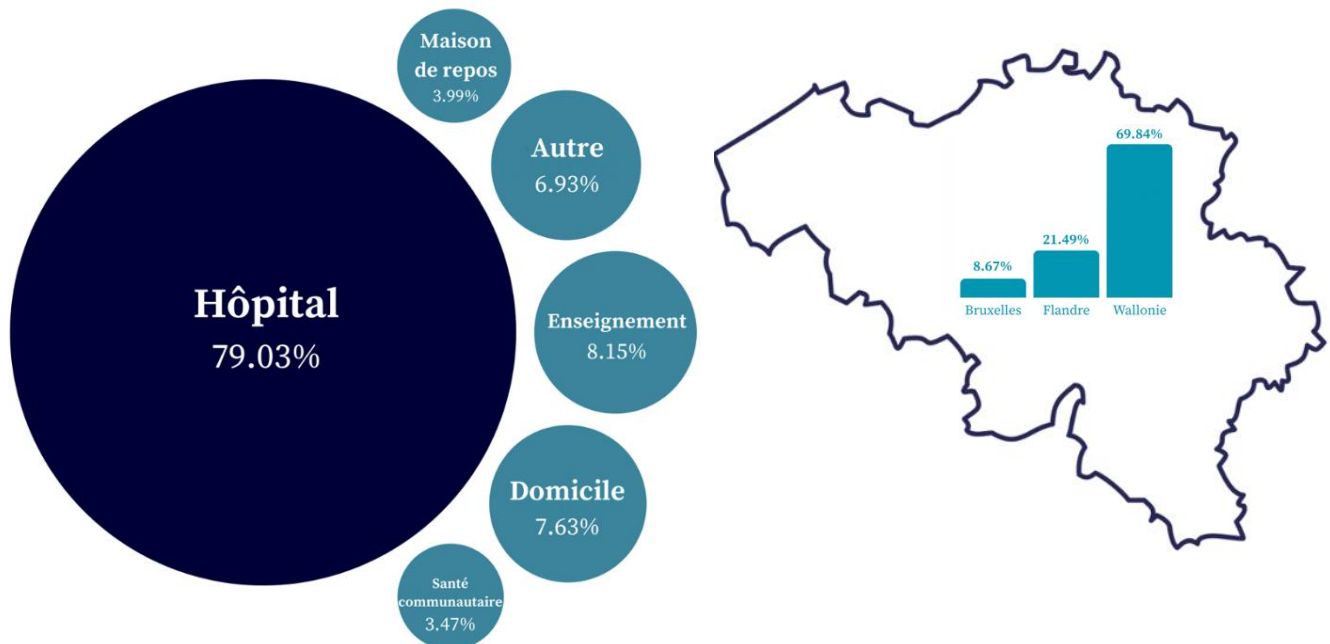
Hoe kijken de Professionals van de Verpleegkundige Zorg in België naar Artificiële Intelligentie?

Gepresenteerd door dr. Allison GILBERT, MD, PhD op het 13e Trefpunt Verpleegkunde georganiseerd op initiatief van de AUVB en de FOD Volksgezondheid, Brussel, 2024.

Een essentiële enquête naar de drijfveren achter de aanvaarding van AI

Op initiatief van de Algemene Unie van Verpleegkundigen van België (AUVB) werd in samenwerking met de Universit  de Mons en het Centre Hospitalier Universitaire van Luik een enquête uitgevoerd onder professionals van de verpleegkundige zorg in België om de perceptie van artificiële intelligentie (AI) binnen hun praktijk beter te begrijpen.

Tijdens de enquête werd de mening verzameld van 577 respondenten die in België werken, onder wie 69,84 % in Wallonië, 21,49 % in Vlaanderen en 8,67 % in Brussel. Deze respondenten waren actief in ziekenhuizen (79,03 %), het onderwijs (8,15 %), de thuiszorg (7,63 %), rust- en verzorgingstehuizen (3,99 %), de gezondheidszorg (3,47 %) en nog andere niet nader gespecificeerde activiteiten (6,93 %). Uiteenlopende beroepsactiviteiten en opleidingsniveaus waren vertegenwoordigd in de enquête. Wat de activiteit betreft, vinden we medewerkers van traditionele ziekenhuisafdelingen (16,46 %), ziekenhuismanagementteams (8,49 %), operatiekwartieren (8,32 %), intensive care (6,59 %), spoeddiensten (5,72 %), pediatrie (4,85 %) en onderwijs (4,51 %). Wat de opleidingsniveaus betreft, was 10,57 % van de respondenten gebrevetteerd ziekenhuisverpleger/A2/HBOS, 52,17 % bachelor verpleegkunde A1, 28,25 % master verpleegkunde, volksgezondheid of medisch-sociale wetenschappen, 0,87 % gedoctoreerd en een beperkte groep zonder specificatie (8,15 %).

[Ziekenhuis 79,03 %; Rusthuis 3,99 %; Ander 6,93 %; Onderwijs 8,15 %; Thuiszorg 7,63 %; Gezondheidszorg 3,47 % – Brussel 8,67 %; Vlaanderen 21,49 %; Wallonië 69,84 %]

Artificiële intelligentie, zorg en verpleegkundigen

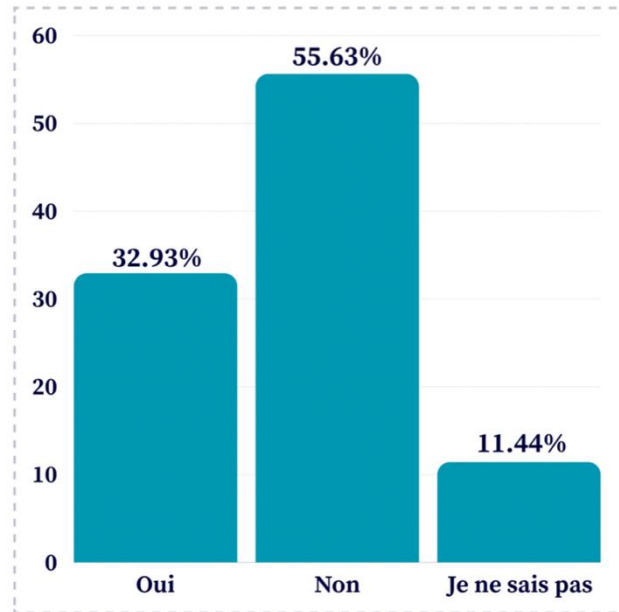
Hoewel AI vaak wordt voorgesteld als een mogelijke revolutie in de zorg, wilde men met de enquête nagaan of de verpleegkundigen zich al klaar voelen om met deze nieuwe technologie om te gaan.

Concreet gaf bijna 50 % van de respondenten een score hoger dan 6 op een schaal van 1 tot 10 wat betreft het gepercipieerde nut van AI in de verpleegkundige praktijk, wat wijst op een aanzienlijke openheid voor de integratie ervan. Ondanks die algemene interesse in AI gaf bijna 50 % van de deelnemers echter een mate van wantrouwen aan die hoger was dan 5 op dezelfde schaal. Bovendien beschouwt de helft van de deelnemers AI als een potentiële bedreiging voor de veiligheid van de zorg, met een score boven de 6.

Het vertrouwen in AI is over het algemeen groter voor administratieve taken, maar aanzienlijk lager voor de ondersteuning van de diagnostische besluitvorming of de uitvoering van technische handelingen.

Momenteel geeft slechts 32,93 % van de respondenten aan AI te gebruiken in hun professionele praktijk. Van deze groep heeft 6,78 % al een probleem ervaren met AI, zoals een gebrek aan betrouwbaarheid van de antwoorden, zogenaamde 'hallucinaties' van de systemen, een gebrek aan contextbewustzijn en technische kwesties zoals verbindingproblemen.

Gebruik van AI in de beroepspraktijk

[Ja; Nee; Weet

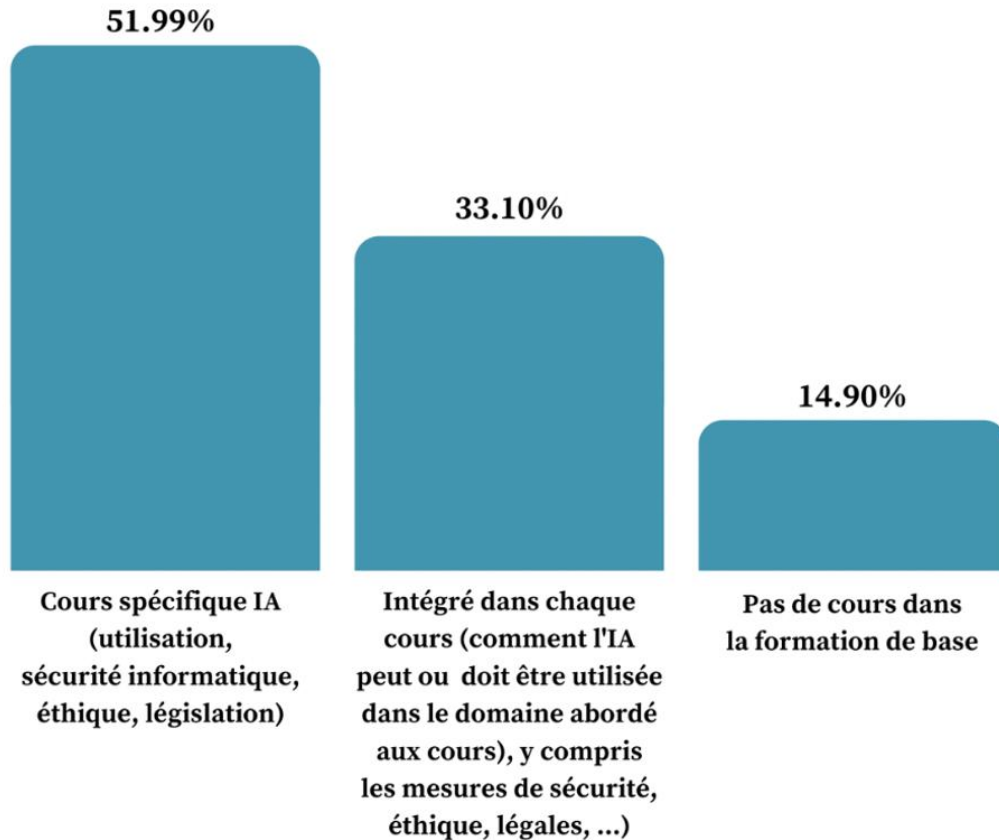
niet]

Behoefte aan een goed begrip van en opleidingen over AI?

Een van de vaak genoemde factoren die van invloed zijn op de aanvaarding van AI in de gezondheidszorg, is de behoefte aan een goed begrip van en opleidingen over AI voor de diverse professionals. Uit de enquête blijkt dat het kennisniveau van AI onder de verpleegkundigen nog beperkt is. Op een schaal van 1 tot 10 schat 54 % van de respondenten hun begrip van AI op 5 of lager. Deze trend wordt ook weerspiegeld in hun algemene kennisniveau over het onderwerp. Op dit moment heeft 75,56 % van de verpleegkundigen die aan de enquête deelnamen, geen kennis van AI-toepassingen binnen hun werkdomein.

We zien dat 92,03 % van de respondenten nog geen enkele AI-opleiding hebben gevolgd. Nochtans spreekt bijna 60 % van de respondenten een duidelijke wens uit om getraind te worden in AI binnen hun praktijk. Van hen geeft de meerderheid (51,99 %) de voorkeur aan gestructureerd onderwijs via een cursus gericht op het gebruik van AI-tools, de veiligheid ervan, de ethische kwesties en het wettelijke kader rond deze technologie.

Méthodes de formation à l'IA

[Methodes voor opleiding over AI: Specifieke cursus over AI (gebruik, IT-beveiliging, ethiek, wetgeving); Geïntegreerd in elke cursus (hoe AI kan of moet worden gebruikt in het vakgebied dat door de cursus wordt behandeld), inclusief veiligheidsmaatregelen, ethische en juridische aspecten, ...; Geen cursus in de basisopleiding]

De opportuniteiten van AI in de verpleegkundige zorg

Hoewel de opleiding over en het begrip van AI nog verdere ontwikkeling vereisen, is een meerderheid van de ondervraagde professionals (77,99 %) ervan overtuigd dat AI zal leiden tot nieuwe perspectieven binnen hun praktijk.

De gepercipieerde voordelen richten zich vooral op het optimaliseren van administratieve taken, zoals het verminderen van administratieve lasten en activiteiten met een lage toegevoegde waarde (85,96 %), de ontwikkeling van telemonitoring voor patiënten met chronische ziekten (68,28 %) en de automatisering van het vastleggen en opvolgen van patiëntparameters (60,83 %).

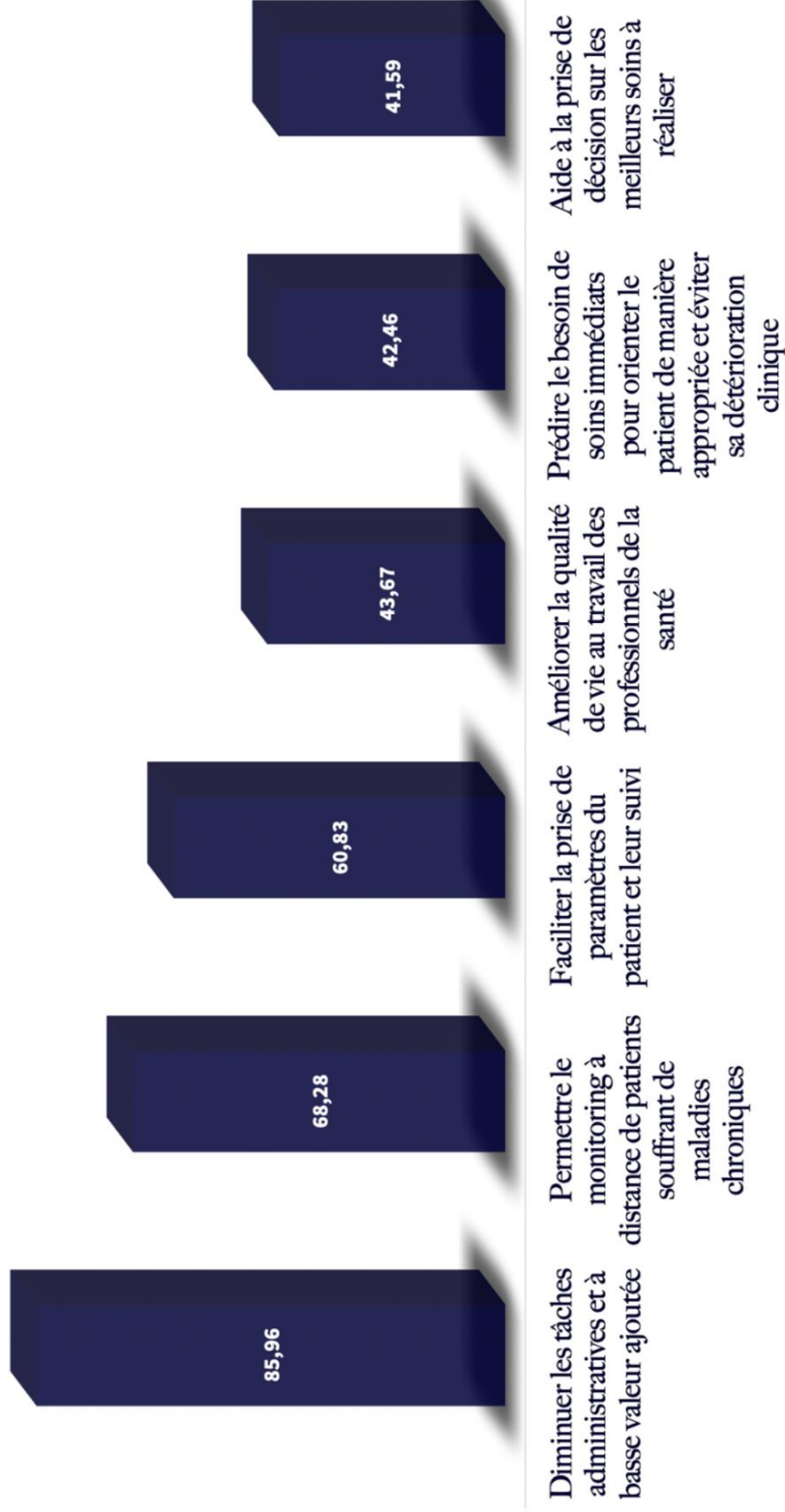
Naast deze voordelen kwamen in de vrije antwoorden van de deelnemers ook andere voordelen naar voren. Sommigen benadrukten het potentieel van AI voor hulp bij onderzoek (11,29 %), het verbeteren van het beheer van medische dossiers en de automatisering van data-invoer (19,35 %) en het monitoren van de kwaliteit van zorg

(11,29 %).

[Monitoring van de kwaliteit van zorg; Beheer van plannings en organisatie van dagelijkse taken; Waarschuwingssysteem voor zorgverleners (parameters); Apotheekbeheer (voorraden, vervaldatum); Beheer van medische dossiers en automatisering van gegevensinvoer; Besluitvorming ondersteunen (diagnostisch, andere); Beheer van medicijninteracties; Nieuwe tools voor patiënten; Onderwijs en opleiding; Ondersteuning bij onderzoek; Zorg op maat voor patiënten; Aanpassing van machineparameters]

Bénéfices attendus grâce à l'IA

[Verwachte voordelen van AI

Administratieve taken en activiteiten met lage toegevoegde waarde verminderen – 85,96 %; Op afstand monitoren van patiënten met chronische ziekten – 68,28 %; De opname en opvolging van patiëntparameters vergemakkelijken – 60,93 %; Welzijn op het werk verbeteren voor de zorgverleners – 43,67 %; De onmiddellijke zorgbehoeften van de patiënt voorspellen en achteruitgang in de gezondheidstoestand voorkomen – 42,46 %; De besluitvorming over de beste te verstrekken zorgen ondersteunen – 41,59%

De gepercipieerde risico's van artificiële intelligentie in de verpleegkundige zorg

De komst van AI in de zorg kan niet los worden gezien van de vragen over de mogelijke risico's. Van de zorgen die de respondenten uitten, was de meest voorkomende dat AI de manier van denken zou kunnen veranderen en het klinisch redeneren zou kunnen verminderen (86,83 %). Anderen uitten hun angst voor de ontmenselijking van het werk en het verlies van sociale banden (69,84 %).

Andere angsten zijn: een daling van de kwaliteit van de zorg door minder reflectie, een beperkter aanpassingsvermogen, verlies van informatie en gebrek aan nauwkeurigheid (21,21 %); angst dat AI geleidelijk de mens zal vervangen, waardoor banen dreigen te verdwijnen en het beroep minder aantrekkelijk dreigt te worden (20,0 %) en het risico op een verkeerde interpretatie van gegevens, wat kan leiden tot fouten in de patiëntenzorg (9,09 %).

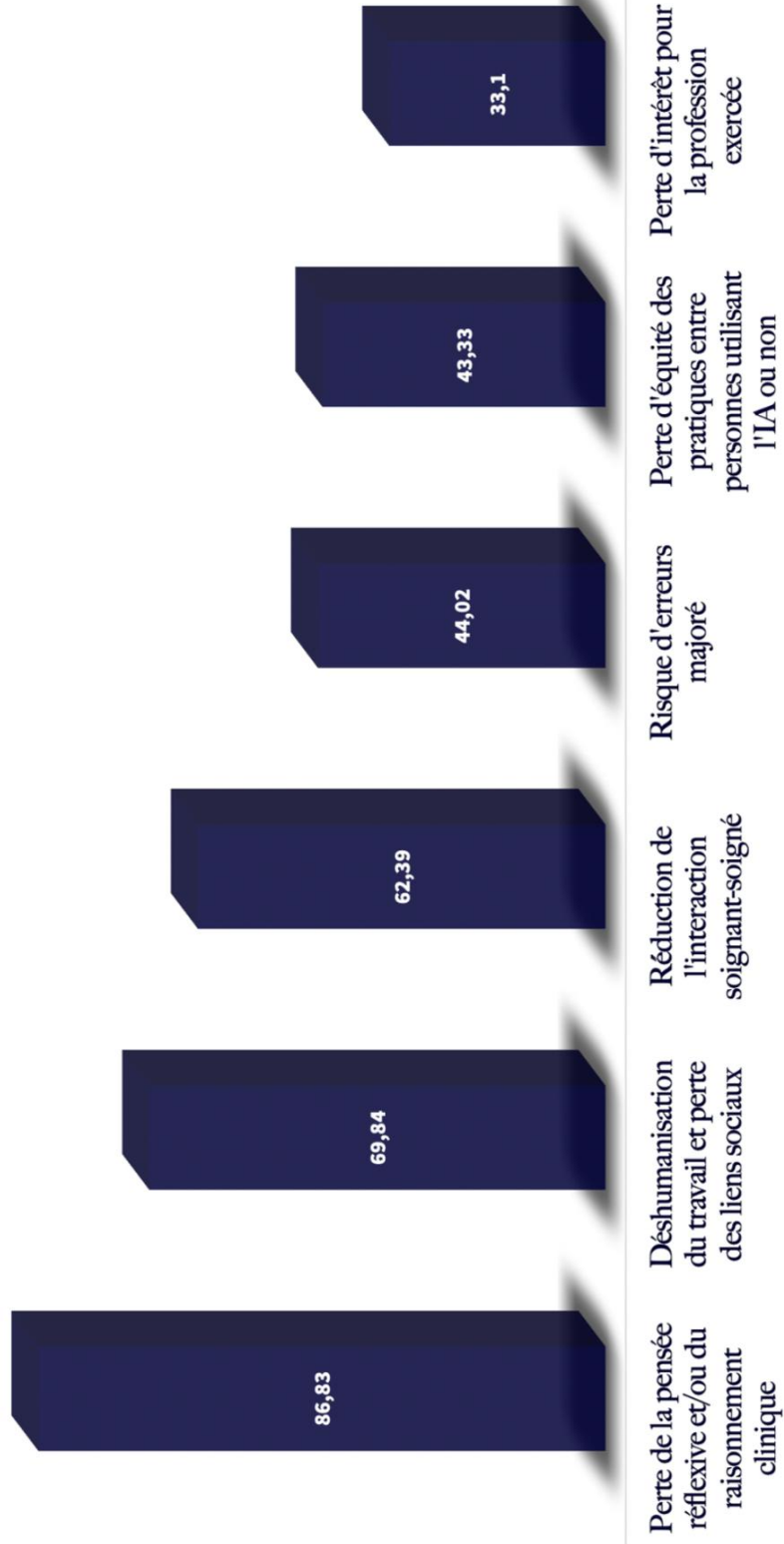

[Risque voor de informatieveiligheid en op misbruik (cybercriminaliteit); Verkeerde interpretatie van gegevens; Grote wijziging in de globale werking van de gezondheidszorg (gericht op technologie in plaats van op de mens/klinische aspecten); Verlies van communicatie; Vermindering van de kwaliteit van de zorg (minder reflectie en aanpassingsvermogen, verlies van informatie, gebrek aan nauwkeurigheid); De mens vervangen door AI (verlies van banen, interesse, menselijkheid); Ethische risico's; Waardevermindering van personeel dat geen AI gebruikt en van het beroep zelf; Afwezigheid van onderscheidingsvermogen, overmatig vertrouwen in AI; Stress; Informatiecastoringen met overbelasting van IT-diensten tot gevolg en/of problemen met

de continuïteit van de zorg tot zelfs afhankelijkheid van AI; Hoge kost; Verlies van vertrouwen tussen zorgprofessionals en patiënten; Hoger rendement zonder een betere kwaliteit van het werk te garanderen.]

Risques perçus face à l'IA

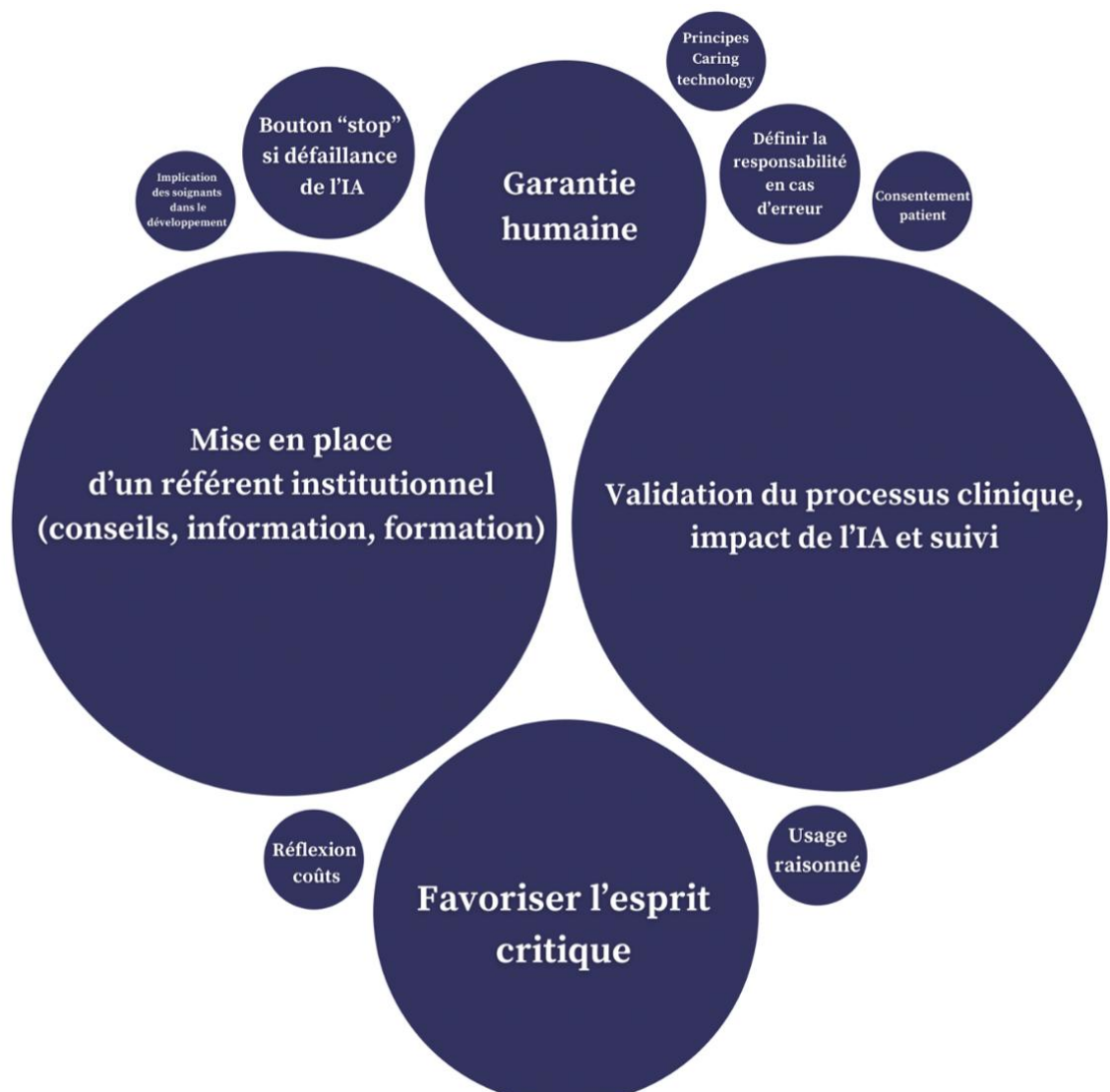
[Gepercipieerde risico's met betrekking tot AI:

Minder reflectie en/of klinisch redeneren – 86,83 %; Ontmenselijking van het werk en verlies van sociale banden – 69,84 %; Minder interactie tussen patiënt en zorgverlener – 62,39 %; Risico op grote fouten – 44,02 %; Minder billijkheid tussen de praktijken van gebruikers en niet-gebruikers van AI – 43,33 %; Minder interesse voor het beroep – 33,1 %]

De uitdagingen van AI in de verpleegkundige zorg

Net als bij elke innovatie vereist de introductie van AI in de verpleegkundige zorg essentiële maatregelen om een veilige en effectieve toepassing te garanderen. Drie aspecten die de professionals erg belangrijk achten, vallen in het bijzonder op: de noodzaak van een aangepaste opleiding in het gebruik van AI (92,55 %), de noodzaak van gegevensbeveiliging en vertrouwelijkheid van de gebruikte data (85,27 %); en het belang van een grondige evaluatie van nieuwe AI-oplossingen voor ze worden doorgevoerd op de werkvloer (85,1 %).

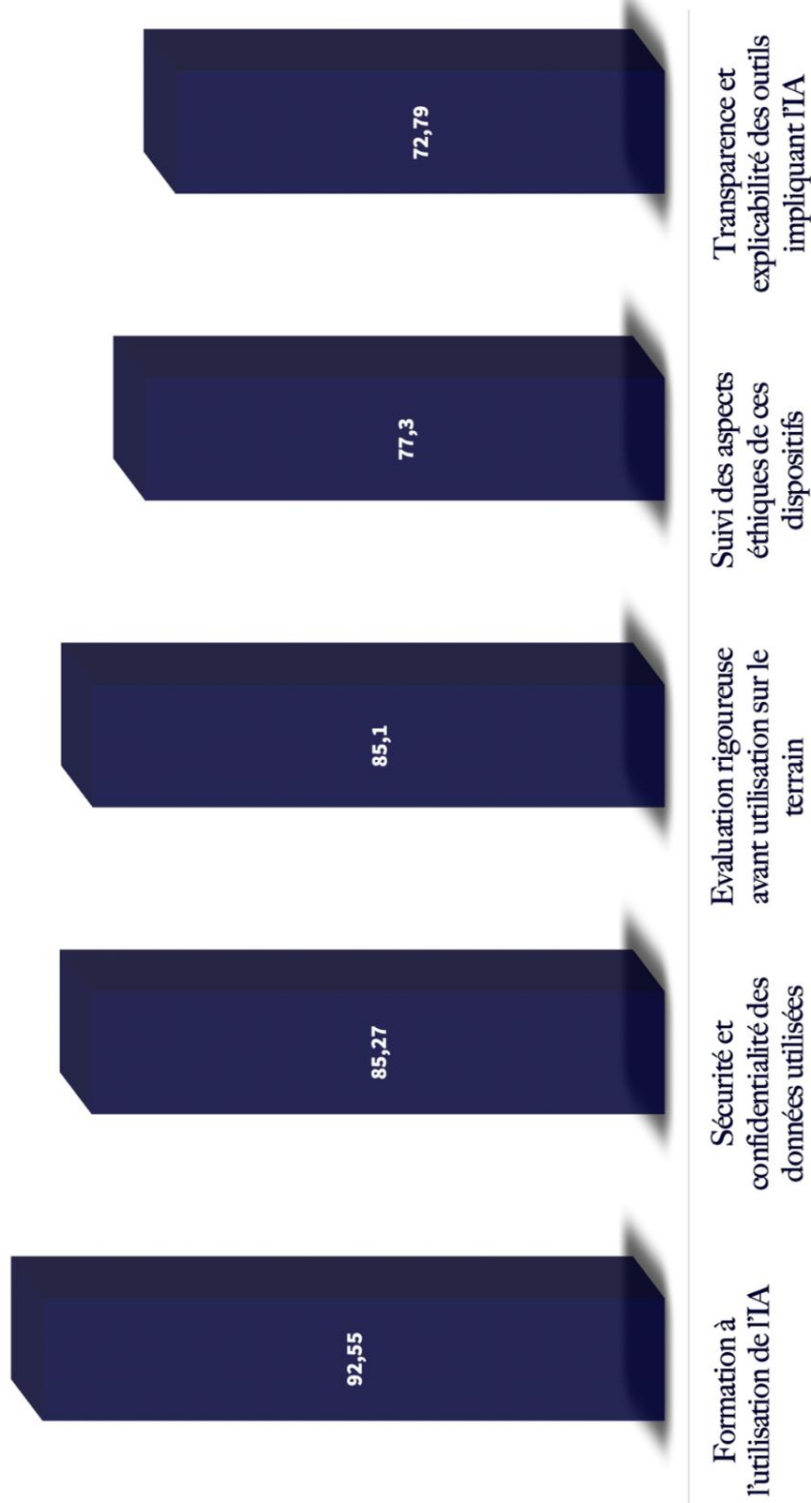
De respondenten beschreven daarnaast nog andere behoeften, met name het creëren van nieuwe functies in verband met de komst van AI en de invoering van een institutionele AI-verantwoordelijke (32,61 %). Deze verantwoordelijke zou gezondheidsprofessionals moeten ondersteunen met advies, informatie en opleiding, om zo een gecontroleerde en passende integratie van deze technologie in de verpleegkundige praktijk te faciliteren.

[Betrokkenheid van zorgverleners bij de ontwikkeling; Noodstop bij tekortkoming van AI; Het menselijke aspect garanderen; Principes Caring Technology; Aansprakelijkheid bij fouten bepalen; Instemming patiënt; Implementatie van een institutionele verantwoordelijke (advies, informatie, opleiding), Validatie van het klinisch proces, de impact van AI en de opvolging, Nadenken over de kosten; Kritische instelling bevorderen; Verstandig gebruik]

Éléments indispensables pour déployer l'IA

[Essentiële elementen voor de implementatie van AI: Opleiding in het gebruik van AI – 92,55 %; Veiligheid en vertrouwelijkheid van gebruikte gegevens – 85,27 %; Grondige evaluatie voorafgaand aan het gebruik op de werkvloer – 85,1 %; Opvolging van de ethische aspecten van AI-hulpmiddelen – 77,3 %; Transparantie en begrijpelijkheid van AI-tools – 72,79 %]

AI en verpleegkundige zorg: een gemeenschappelijke toekomst?

Artificiële intelligentie biedt nieuwe mogelijkheden voor de verpleegkundige zorg, hoewel de integratie in de klinische praktijk voorlopig nog beperkt is. De professionals in de sector staan over het algemeen positief tegenover de introductie van AI, mits er een duidelijk regelgevend kader en specifieke grenzen worden bepaald om het gebruik ervan te reguleren.

Toch blijven er zorgen bestaan, vooral over een mogelijke ontmenselijking van de zorg. Hoewel er een brede verwachting is dat AI voordelen zal opleveren binnen de klinische praktijk, worden er ook risico's gepercipieerd die een grondige evaluatie vereisen. Het is daarom noodzakelijk het werkelijke effect van de technologie op de werkvloer objectief te analyseren en de voordelen en uitdagingen goed tegen elkaar af te wegen.

Ondanks een groeiende interesse voor AI binnen de verpleegkundige zorg roept AI nog veel vragen op over de rol die het in de toekomst zal spelen en wat de gevolgen van de ontwikkeling ervan zullen zijn voor de verpleegkundige praktijk.

MET DANK AAN:

de medewerkers van de AUVB, de Universit  de Mons en het Centre Hospitalier Universitaire van Luik.

CONTACT:

Allison.Gilbert@chuliege.be